

Voortgangsrapportage

implementatie Omgevingswet

november 2021

Rapportage invoering Omgevingswet

1. Samenvatting

Inmiddels is de inwerkingtreding van de Omgevingswet opnieuw uitgesteld, vooralsnog tot 1 juli 2022. De implementatie van de Omgevingswet binnen de gemeente Schagen ziet zich geconfronteerd met personele uitdagingen, maar dat heeft op dit moment nog niet geleid tot onoplosbare knelpunten. Wel bestaan er zorgen over de ontwikkeling van het omgevingsplan en de realiteit dat een aantal voorbereidende projecten stil is komen te liggen. Er zijn daarnaast nog andere deelprojecten die extra inzet nodig hebben, maar de verwachting is dat de meeste daarvan kunnen worden opgepakt en/of afgerond voor inwerkingtreding van de Omgevingswet op – vooralsnog – 1 juli 2022. Mits de (personele) capaciteit tijdig kan worden uitgebreid.

2. Inleiding

Op 27 juni 2019 heeft de raad ingestemd met het Plan van aanpak omgevingsplan/DSO/VTH. Om u goed op de hoogte te houden van de ontwikkelingen sturen wij u, naast de actieve informatie die wij u op reguliere basis geven, ook periodiek een voortgangsreportage.

Bij elk onderdeel wordt de voortgang weergegeven:

- Het project verloopt conform (eventueel aangepaste) planning, er zijn geen of nauwelijks risico's
- Het project verloopt niet volgens planning, maar er zijn geen grote knelpunten
- Het project verloopt niet volgens planning en kent (grote) knelpunten

3. Prestaties

- 3.1 Pilot Crisis- en herstelwet plan “Omgevingsplan bedrijventerrein Lagedijk”

Het ontwerpbestemmingsplan is gereed. Het college wil eerst nog onderzoek naar de mogelijkheden om milieucategorie 5 uit het plan te halen. Naar verwachting kan het plan uiterlijk 31 mei 2022 ter inzage worden gelegd.

- 3.2 Pilot Crisis- en herstelwet plan “Omgevingsplan EHC”

De oorspronkelijke planning beoogde de start van het bestemmingsplan verbrede reikwijdte in het derde kwartaal van 2019. De planning was eerder door de duinbedrijven aangepast. Het streven was ruim voor inwerkingtreding van de Omgevingswet een ontwerp bestemmingsplan ter inzage te leggen. Sinds de vorige voortgangsrapportage is een start gemaakt met het bestemmingsplan. De planning nu is om het in februari 2022 ter inzage te leggen.

- 3.3 Harmonisatie bestemmingsplannen (omgevingsplan)

De harmonisatie van bestemmingsplannen bestaat uit vier deelprojecten;

1. Parapluomgevingsplan, eerste tranche
2. Parapluomgevingsplan, tweede tranche
3. Projectomgevingsplan
4. Verzamelinitiatievenplan

Parapluomgevingsplan, eerste tranche

Het parapluomgevingsplan eerste tranche heeft tot doel het harmoniseren van begrippen, uniforme regels ten aanzien van bed & breakfasts en het herstellen van fouten en omissies. Het bestemmingsplan is eind 2020 door uw raad vastgesteld en inmiddels in werking getreden.

Parapluomgevingsplan, tweede tranche

Het doel van de tweede tranche is het generiek regelen van een aantal thema's, waaronder kavelsplitsing voor extra woningen, bouwvlakvergroting agrarische bedrijven, ruimtelijke kwaliteit, archeologie en cultuurhistorie. Daarnaast worden in dit deelproject alle regels uit verordeningen die zien op de fysieke leefomgeving geïnventariseerd, geanalyseerd en – al dan niet gewijzigd – opgenomen in dit plan. De verordening die al deze regels bevat onder de Omgevingswet wordt meestal de Verordening Fysieke Leefomgeving genoemd. Er zijn in dit deelproject veel voorbereidingen getroffen, maar vanwege capaciteitsgebrek is het op dit moment stilgelegd. Gelet op de resterende tijd totdat de Omgevingswet in werking treedt en de huidige ontwikkelingsachterstand binnen onze gemeente, is het niet meer mogelijk het project opnieuw op te starten. De inhoudelijke aspecten worden meegenomen bij de ontwikkeling van het omgevingsplan.

Projectverzamelplan

Binnen dit deelproject zouden (grotere) gemeentelijke plannen worden samengevoegd en via één procedure planologisch geregeld. Dat zou in beginsel via een bestemmingsplan verbrede reikwijdte onder de Crisis- en Herstelwet gebeuren, dat in samenwerking met een externe adviseur wordt opgesteld. Eén van de doelen was het ontwikkelen van een handboek regels fysieke leefomgeving, dat als blauwdruk kon gelden voor het te ontwikkelen omgevingsplan. In oktober is een eerste concept van het plan opgeleverd. Op basis van dit concept hebben we moeten concluderen dat bovenstaande doelen onhaalbaar zijn gebleken. Er wordt daarom momenteel gewerkt aan een noodplan om alsnog zoveel mogelijk projecten onder de huidige Wro planologisch mogelijk te maken.

Verzamelplan initiatieven en omissies

Dit project voorziet in een halfjaarlijks bestemmingsplan waarin particuliere initiatieven worden opgenomen. De eerste wordt naar verwachting in het eerste kwartaal 2022 ter besluitvorming bij de gemeenteraad aangeboden. Er worden via dit project ook omissies hersteld.

- 3.4 Voorbereiding op DSO (digitaal stelsel Omgevingswet) en de interne zaaksystemen Rx.Mission en Rx.Base

De technische aansluitingen zijn al enige tijd gereed. De onzekerheden en fase van opbouw van de landelijke voorziening maken het lastig om ons verder dan deze technische aansluiting voor te bereiden. De aanschaf en implementatie van de (interne) nieuwe software verloopt op schema. Het zaakstelsel voor vergunningverleners, toezichthouders en handhavers is aanbouwsoftware. Dat betekent dat de basisfunctionaliteit nu wel beschikbaar is, maar dat doorlopend nieuwe functies worden toegevoegd.

- 3.5 Aanpassing werkprocessen/samenwerking binnen de VTH keten (algemeen)

Een deel van de basale processen is opgenomen in de software, maar dat geldt nog niet voor alle disciplines. De komende periode wordt gewerkt aan een stappenplan om processen aan te passen aan de situatie van onze gemeente. Technisch oefenen is wel al mogelijk, de inhoudelijke vertaalslag wordt naar verwachting in het laatste kwartaal van dit jaar gemaakt. Na intern oefenen kan ook gestart worden met (proces)afspraken met ketenpartners.

- 3.6 Samenwerking met Omgevingsdienst/Veiligheidsregio/GGD

Net als alle gemeenten zijn ook de gemeenschappelijke regelingen druk bezig met de voorbereidingen op de komst van de Omgevingswet. Er is sprake van een goede samenwerking daarin, zowel tussen ketenpartners als met gemeenten.

Omgevingsdienst

Op dit moment wordt vanuit de omgevingsdienst gewerkt aan een producten- en

dienstencatalogus. Binnen Schagen moet nog de exercitie plaatsvinden welke taken zelf ter hand worden genomen en welke worden belegd bij de omgevingsdienst. In 2018 besloot het college aan de hand van een model tot terugname van het gros van de niet-basistaken. Het ligt voor de hand dit model ook te hanteren voor deze takendiscussie.

Veiligheidsregio

De veiligheidsregio werkt aan een plan om de programma's risicobeheersing en Omgevingswet samen te voegen tot het programma Omgevingsveiligheid. Schagen kijkt kritisch maar constructief naar het gemaakte onderscheid tussen basis- en plustaken (de hoeveelheid taken die verplicht overgaan naar de VR onder de Omgevingswet) en wacht het uiteindelijke voorstel af.

GGD

De GGD is actief bezig met het onderwerp en werkt momenteel aan een breed advies over vraagstukken rondom de Omgevingswet, dat voor gemeenten digitaal beschikbaar wordt gesteld. Op operationeel niveau verloopt de samenwerking goed, al bestaat er soms – zowel ambtelijk als bestuurlijk – onduidelijkheid over het opdrachtgever- en opdrachtnemerschap.

● 3.7 Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)

In Schagen is al vroeg begonnen met de implementatie van de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (hierna: Wkb). De organisatie is zich bewust van de implicaties en heeft hierover een aantal trainingen gevolgd. De implementatie is sinds begin 2020 vanwege de uitbraak van het coronavirus en personele wisselingen op een lager pitje komen te staan. De verwachting is dat er de komende periode meer tijd/ruimte ontstaat om de implementatie verder ter hand te nemen. Een concrete vertaalslag naar de effecten blijft door een aantal onduidelijkheden van rijkswege overigens moeilijk.

● 3.8 Kennisontwikkeling

Er is volop ingezet op kennisontwikkeling. De komende periode wordt – afhankelijk van de definitieve invoeringsdatum – het accent gelegd op cursussen voor de hele organisatie. Op bepaalde disciplines moeten nog verdiepende opleidingen worden aangeboden.

● 3.9 SPP (strategische personeelsplanning)

De Omgevingswet en de Wkb zullen een verandering teweeg brengen in de rollen/functies in het ruimtelijk domein. Dit geldt niet alleen voor de inhoudelijke kant van de functies, maar het geldt ook zeker voor de competenties die medewerkers moeten hebben. Om goed in kaart te brengen wat de impact zal zijn voor de organisatie is een SPP plan opgesteld. De komende periode worden de nieuwe competentieprofielen binnen de organisatie geïmplementeerd.

● 3.10 Omgevingsvisie

De omgevingsvisie loopt conform planning en wordt naar verwachting eind 2021 vastgesteld, voornamelijk als structuurvisie onder de Wet ruimtelijke ordening.

● 3.11 Omgevingsplan

Er is nog geen start gemaakt met de ontwikkeling van het omgevingsplan en een aantal projecten ter voorbereiding daarvan zijn stilgelegd vanwege capaciteitsgebrek.

4. Financiële status

In 2017 is een eerste raming gemaakt op basis van het financieel dialoogmodel, dat door Deloitte is ontwikkeld in opdracht van de VNG. Het dialoogmodel helpt bij het schatten van de invoeringskosten en structurele effecten op langere termijn. Deze schatting is nog steeds bruikbaar. Wel wordt voorgesteld de kosten die gemoeid gaan met de invoering van de Omgevingswet explicieter op te nemen in de begroting vanaf 2022. Zodat er voldoende ruimte is om de onderdelen die worden geconfronteerd met knelpunten alsnog op te kunnen pakken.

5. Risico's

Er is sprake van een chronisch capaciteitsgebrek op zowel planologisch als juridisch vlak, waardoor op dit moment niet kan worden gestart met de ontwikkeling van het omgevingsplan en een aantal voorbereidende projecten stil zijn komen te liggen. Dat is zorgelijk en vergt extra inzet. Daarnaast is er nog onvoldoende geoefend met nieuwe werkprocessen onder de Omgevingswet. Daaronder wordt ook begrepen de vormgeving van participatie. Tot slot zijn de invoeringskosten van deze grote wetgevingsoperatie tot op heden niet (expliciet) in de begroting opgenomen.

6. Aanbevelingen

Geadviseerd wordt de invoeringskosten separaat te begroten zodat met een projectorganisatie gericht kan worden gewerkt aan de instrumenten onder Omgevingswet. Alleen in dat geval kunnen bepaalde risico's nog tijdig worden gemitigeerd.

7. Volgende stappen

De komende periode wordt inzet gepleegd op het aantrekken van planologische en juridische capaciteit die vooral wordt voor het ontwikkelen van het omgevingsplan.

Daarnaast wordt begin 2022 gestart met oefencases om de werkprocessen te testen. Naar verwachting wordt in het eerste kwartaal van 2022 participatiebeleid onder de Omgevingswet ontwikkeld.